

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 530/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen junaliikenteen toimintavarmuudesta Haapamäen radalla

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikko Savolan /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 530/2022 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy kiskobussien palauttamiseksi käyttöön ja uuden toimintavarman kaluston hankkimiseksi Haapamäen radalle?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, Liikenne 12, laadittiin vuosille 2021-2032. Liikenne 12 –suunnitelmaan perustuen liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) ja VR-Yhtymä Oyj (VR) tekivät 9-vuotisen sopimuksen henkilöjunaliikenteen hankinnasta vuosille 2022 - 2030.

Sopimuksella luotiin näkymä 2020-luvun hankittavien henkilöjunaliikennepalveluiden tarjontaan ja kehittämiseen. Sopimuksesta muodostui aiempaa läpinäkyvämpi kokonaisuus sopimuksen talouden, palvelutason, korvaavien järjestelyiden ja sopimusvastuiden näkökulmista. Sopimukseen sisältyy myös ajatus palveluiden ja asiakaskokemuksen jatkuvasta kehittämisestä. VR investoi sopimuksen perusteella myös uuteen junakalustoon sopimuskauden aikana. Sopimuksen seuranta on säännöllistä ja yhteydenpito osapuolten välillä on jatkuvaa.

Kiskobussiliikenteen ongelmat ovat olleet liikenne- ja viestintäministeriön tiedossa jo pidemmän aikaa. Kaikki kiskobussikalusto on aktiivisessa liikennekäytössä, mikä voi johtaa vikatilanteissa laajempiinkin tarjontahäiriöihin. Alun perin kiskobussien heikkoon käytettävyyteen on vaikuttanut useampikin tekijä liittyen kunnossapitoon ja komponentteihin.

LVM on edellyttänyt tilanteen korjaamista vastaamaan sovittuja odotuksia. VR onkin esittänyt jo kuukausia sitten suunnitelman ja toimenpideohjelman tilanteen korjaamiseksi ja suoritustason nostamiseksi vuoden 2022 aikana. Kysymyksessä kuvattu tilanne Seinäjoella on kuitenkin uusi ja sen juurisyy poikkeaa alustavien tietojen mukaan aikaisemmista kiskobussikaluston vika- ja palotilanteista. Korjaustoimenpiteet aloitettiin välittömästi ja liikennöintiä käynnistettiin LVM:n

saamien tietojen mukaan uudelleen portaittain viikolla 41. LVM:n odotuksena on, että VR:n kiskobussiliikenteen suorituskyky ja toimintavarmuus parantuvat vuoden 2022 aikana asetettujen palveluvelvoitteiden tasolle.

LVM hankkii henkilöjunaliikenteen palveluja Liikenne 12 –tavoitteiden ja eduskunnan myöntämisen määrärahojen mukaisesti. Kiskobussiliikenne on verrattain kallista junaliikennettä. Matkustajamäärät ovat kysyntähuippujen ulkopuolella ja vuositasolla pienet verrattuna muuhun alueelliseen junaliikenteeseen. Tämä johtaa kiskobussiliikenteessä korkeaan subventiotasoon valtion varoista. Kiskobussikalustolle ei ole käytännössä raiteilla kulkevia taloudellisia vaihtoehtoja. Veturivetoiset ja sähköistämättömille rataosille sopivat vaihtoehdot olisivat LVM:n saamien tietojen mukaan vielä huomattavasti kalliimpia käyttää. Kiskobussien elinkaaren on suunniteltu ulottuvan 2030-luvulle.

Ministeriöiden tulevaisuuskatsauksessa 2022 on todettu, että henkilöjunaliikenteen palveluiden tarjonnan varmistamiseksi seuraavan hallituskauden alussa on käynnistettävä osana Liikenne 12 -suunnittelua analysointityö, jonka perusteella muodostetaan parlamentaariset linjaukset hankittavien junaliikennepalveluiden laadusta ja laajuudesta sekä tulevien palveluhankintojen edellyttämistä rakenteellisista ratkaisuista.

Helsingissä 31.10.2022

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

VN/27933/2022-LVM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: